

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS TVARKYMO IR ŠVAROS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos tvarkymo ir švaros taisyklės (toliau – taisyklės) nustato tvarkymo ir švaros reikalavimus, taikomus fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – asmenys), taip pat apibrėžia tvarkos ir švaros reikalavimus renginių metu.
2. Taisyklės nustato Savivaldybės teritorijoje esančių vietinės reikšmės kelių, gatvių, individualių garažų bendrijų, kiemų, bendro naudojimo teritorijų, privačių žemės sklypų, daugiabučių namų bendrijų, sodų bendrijų, įvairios paskirties įrenginių, pastatų ir privačių namų valdų priežiūros tvarką.
3. Taisyklės privalomos visiems fiziniams ir juridiniams asmenims visoje Panevėžio rajono Savivaldybės administruojamoje teritorijoje.
4. Pagrindinės taisyklių sąvokos:
 - 4.1. **Teritorijų naudotojai** – juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie nuosavybės teise ar kitu teisiniu pagrindu naudojami teritorija.
 - 4.2. **Namų valda** – žemės plotas, kurį užima gyvenamasis pastatas (namas) ir jo priklausiniai (ūkiniai, buitiniai, verslo pastatai ir įrenginiai), sodas, kiemas bei daržui ir kitoms reikmėms naudojamas žemės sklypas, įregistruotas Nekilnojamo turto registre;
 - 4.3. **Priklausanti teritorija** – nuosavybės, nuomos, patikėjimo teise naudojama arba valdoma teritorija (sklypų ribos nustatytos schemose, detaliuosiuose (ar jiems prilygintuose) planuose).
 - 4.4. **Privati žemės valda** – privačios nuosavybės teise valdomas žemės sklypas;
 - 4.5. **Atliekų turėtojai** – atliekų gamintojas arba fizinis ar juridinis asmuo, kuris turi atliekų.
 - 4.6. **Augalinės kilmės atliekos** - sausa žolė, nendrės, šiaudai, nukritę medžių lapai, laukininkystės ir daržininkystės atliekos (išskyrus medienos).

II. BENDRIEJI TVARKYMO IR ŠVAROS REIKALAVIMAI

5. Fiziniams ir juridiniams asmenims privaloma:
 - 5.1. prižiūrėti ir tvarkyti želdinius;
 - 5.2. žiemos metu, eisimo saugumui užtikrinti, reguliariai valyti sniegą ir ledą;
 - 5.3. tvarkyti, dažyti ir prižiūrėti pastatų fasadus;
 - 5.4. sutvarkyti nugriautų namų ar kitų statinių teritorijas;
 - 5.5. daugiabučių namų gyventojams bei daugiabučių namų savininkų bendrijoms: tvarkyti ir palaikyti švarą įstatymų nustatyta tvarka jiems priskirtose teritorijose patiems arba sudaryti atitinkamas sutartis su kitais asmenimis dėl tokių paslaugų atlikimo (daugiabučių namų gyventojai bei daugiabučių namų savininkų bendrijos gali tvarkyti ir prižiūrėti įstatymų nustatyta tvarka jiems nepriskirtas teritorijas arba sudaryti atitinkamas sutartis su kitais asmenimis dėl tokių paslaugų atlikimo).
 - 5.6. Privačių valdų savininkams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms tvarkyti palaikyti švarą, šienauti ir prižiūrėti priskirtas, naudojamas, nuomojamas ar nuosavybės teise priklausančias teritorijas (išskyrus tas, kurių tvarkymą, švaros palaikymą, šienavimą ir priežiūrą vykdo savivaldybė. Fiziniai asmenys gali tvarkyti ir prižiūrėti įstatymų nustatyta tvarka jiems nepriskirtas teritorijas.
6. Asmenys, kurių privačiose valdose nėra centralizuotos kanalizacijos sistemos privalo turėti lauko tualetą, įrengtą pagal sanitarijos reikalavimus.

7. Kiekvieno žemės sklypo, esančio savivaldybės teritorijoje, savininkas, nuomininkas, naudotojas ar valdytojas yra atsakingas už atliekų tvarkymą, todėl visi atliekų turėtojai – individualių namų valdų, butų savininkai, daugiabučių namų savininkų bendrijos, daugiabučių namų butų, sodų ir garažų valdų savininkai (ar bendrijos), įmonės, įstaigos ir organizacijos privalo naudotis Savivaldybės atliekų tvarkymo sistema, kuri reglamentuojama Panevėžio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėmis.
8. Savivaldybės teritorijoje augantys želdiniai prižiūrimi ir tvarkomi vadovaujantis Panevėžio savivaldybės tarybos pavirtinta Panevėžio rajono Saugotinių želdinių, augančių ne miško žemėje, apsaugos, priežiūros, tvarkymo ir nuostolių juos sunaikinus ar sužalojus, atlyginimo tvarka.
9. Gyvūnus auginami, laikomi ir prižiūrimi vadovaujantis Gyvūnų laikymo Panevėžio rajone taisyklėmis.

III. VIETINĖS REIKŠMĖS KELIŲ, GATVIŲ IR KIEMŲ PRIEŽIŪRA

10. Magistralinius, krašto ir rajoninius kelius, tiltus, viadukus, jų skiriamąsias juostas, pakeles, geležinkelių ir jų objektų sanitarines apsaugos zonas prižiūri ir tvarko šiuos objektus eksploatuojančios įmonės ar jų savininkai, vadovaudamiesi Vyriausybės patvirtinta kelių priežiūros tvarka.
11. Savivaldybei priklausančių vietinės reikšmės kelių ir gatvių (kurios nėra valstybinės reikšmės kelių taša) priežiūrą organizuoja seniūnijos, vadovaudamiesi Vyriausybės patvirtinta kelių priežiūros tvarka :
 - 11.1. šaligatvius, žaliąsias juostas, kelkraščius, vandens pralaidas, lietaus nutekamuosius griovius, gatves prižiūri įstatymų nustatyta tvarka priskirtų teritorijų naudotojai;
 - 11.2. jei teritorija pagal įstatymų nustatytą tvarką priskirta keliams naudotojams, tai prižiūrimas plotas pasiskirstomas abipusiu naudotojų susitarimu, proporcingai jų valdomam sklypo plotui;
 - 11.3. teritorijas, kurios įstatymų nustatyta tvarka nepriskirtos teritorijų naudotojams, prižiūri seniūnijos;
 - 11.4. žiemos metu teritorijų naudotojai privalo nuo šaligatvių laiku nuvalyti sniegą, barstyti smėlį, pašalinti ledą (naudojant slidumą mažinančias priemones), nuvalyti nuo pastatų, lietauszdžių, balkonų varveklis;
 - 11.5. nustojus snigti, sniegas nuo šaligatvių valomas, netrukdam pėstiesiems ir transportui;
12. Asmenys, atsakingi už kelių ir jų priklausinių priežiūrą, turi juos prižiūrėti taip, kad jų būklė atitiktų saugaus eismo reikalavimus.
13. Organizacijos, įmonės, individualių valdų savininkai gali pavesti jiems priklausančių ar įstatymų nustatyta tvarka priskirtų teritorijų tvarkymą specializuotoms įmonėms, sudarant paslaugų teikimo sutartį.
14. Autobusų stotelių ir galinių apsisukimo stotelių teritorijas prižiūri eksploatuojančios įmonės.
15. Žemės savininkai ar naudotojai turi nuolat prižiūrėti jiems priklausančius vietinius kelius ir kelkraščius: laiku nušienauti žolę ir laiku iškirsti savaimė išaugusius krūmus.

IV. GYVENVIEČIŲ IR BENDRO NAUDOJIMO TERITORIJŲ PRIEŽIŪRA

16. Bendro naudojimo teritorijų, parkų, skverų, aikščių, maudyklų, vandens telkinių (nepriskirtų fiziniams ar juridiniams asmenims) priežiūros, tvarkymo ir valymo darbus organizuoja seniūnas.
17. Kapinių priežiūrą kiekvienoje seniūnijoje organizuoja seniūnas.
18. Valstybinių miškų teritorijas prižiūri urėdijos, o už privačių miškų priežiūrą atsako jų savininkai.
19. Vykdam statybos darbus, būtina vadovautis LR statybos įstatymu:
 - 19.1. statybinės atliekos, susidaranti statant, rekonstruojant, remontuojant ar griauinant statinius, kad netertų aplinkos ir nekeltų pavojaus žmonėms iki statybos darbų pabaigos, kaupiamos ir saugomos aptvortoje teritorijoje, konteineriuose ar kitoje uždaroje talpykloje iki jų perdavimo atliekų tvarkytojui ar atliekų perdirbėjui;
 - 19.2. visą statybos laikotarpį statybos darbus vykdančios organizacijos kasdien privalo valyti aplink statybos objektą esančias teritorijas, kurios teršiamos transportuojant statybines atliekas ir statybines medžiagas. Statybinės atliekos turi būti laikomos tam paskirtoje aikštelėje ar konteineriuose;
 - 19.3. už nugriautų statinių teritorijų priežiūrą ir sutvarkymą atsako statinio savininkas ar naudotojas.

20. Sklypus tvarko žemės naudotojas, valdytojas arba savininkas.
21. Kilnojamų statinių ir prekybos vietų teritoriją 15 m spinduliu privalo valyti ir prižiūrėti savininkas ar naudotojas. Likvidavus ar nutraukus prekybą, privalu sutvarkyti aplinką, atželdinti žaliajį plotą ir apie tai informuoti seniūną.
22. Už masinių renginių ir švenčių viešosios tvarkos palaikymą renginio metu ir aplinkos sutvarkymą pasibaigus renginiui atsako renginių organizatoriai. Jie privalo:
- 23.1. renginių metu aprūpinti pakankamu kiekiu viešųjų tualetų;
- 23.2. ne vėliau kaip per 24 valandas po renginio pabaigos sutvarkyti aplinką.
24. Tvarkant augalinės kilmės atliekas, būtina vadovautis aplinkos apsaugos reikalavimais:
- 24.1. **kaimo** vietovėje deginti augalinės kilmės atliekas galima tik sugrębtas į krūvą ir ne arčiau kaip 100 m nuo kaimyninių gyventojų ir miško, t. y. vienkiemiuose, nuolat stebint ir kontroliuojant degimo procesą;
- 24.2. jei deginamų atliekų kiekis didesnis nei 5 kub. m, deginimo vietą ir laiką būtina suderinti su seniūnu, su vietos girininku ir priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padaliniais;
- 24.3. Ramygalos mieste ir miesteliuose deginti atviroje vietoje bet kokias atliekas griežtai draudžiama.

V. ŪKININKŲ ŽEMIŲ IR PRIVAČIŲ VALDŲ PRIEŽIŪRA

25. Ūkininkai, ŽŪB ir kt. Įmonės ar fiziniai asmenys, kurių fermose laikoma daugiau kaip 10 sąlyginių gyvulių vienetų (SGV), privalo laikytis Aplinkosaugos reikalavimų mėšlui tvarkyti.
26. **Nutekamųjų vandenų tvarkymas:**
- 26.1. ūkininkų sodybų ir privačių valdų savininkai, kai nėra galimybės prisijungti prie centralizuotų nuotekų tinklų, privalo įsirengti vietinius sandarius buitinių nuotekų rezervuarus arba vietinius valymo įrenginius privačiuoti asenizacijos transportui patogioje vietoje, laikantis LR statybos normose nurodytų sanitarinių atstumų.
- 26.1.1. jei nėra realių galimybių laikytis nurodytų sanitarinių atstumų, tokiu atveju privaloma gauti iš kaimyninės valdos savininko raštišką sutikimą.
- 26.2. nutekamųjų vandenų rezervuarus dezinfekuoja, remontuoja ir privažiamą prie jų garantuoja pastatų savininkai ar pastatus eksploatuojančios įmonės.
- 26.3. rezervuarai turi būti sandarūs, turėti sandarius dangčius. Draudžiama pripildyti daugiau kaip 2/3 tūrio.
- 26.4. lietaus vanduo nuo pastatų stogų negali būti nuvedamas į kaimyninę valdą. Bet koks nutekamojo vandens nuvedimas iš privačios valdos per kaimynines valdas be raštiško sutikimo ar abipusio sutarimo yra draudžiamas;
- 26.5. valdų savininkai privalo užtikrinti savalaikį visų savo valdoje įrengtų komunalinių įrenginių ir lauko tualetų tvarkymą ;
- 26.6. valdų savininkai seniūno ar Savivaldybės įgalioto pareigūno reikalavimu privalo pateikti su paslaugas teikiančia įmone dėl periodinio nuotekų išvežimo sutartį.
27. Kanalizuojamo vandens rezervuarus ir tualetus dezinfekuoja, remontuoja ir privažiamą prie jų garantuoja pastatų savininkai arba pastatus eksploatuojančios įmonės. Rezervuarai ir tualetai turi būti išbetonuoti su sandariais dangčiais, savalaikiai valomi. Draudžiama pripildyti daugiau kaip 2/3 tūrio.
28. Kanalizuojamą vandenį ir fekalijas išveža įmonės, turinčios šios veiklos leidimą, pagal sutartis arba vienkartinės paraiškas.
29. Kanalizuojamas vanduo ir fekalijos turi būti išvežami į nuotekų valymo įrenginiuose įrengtas išpylimo aikštes.
30. **Mėšlo ir srutų tvarkymas:**
- 30.1. privačių valdų savininkai, daugiabučių namų grupinių tvartų savininkai ir ūkininkai, auginantys iki 10 sąlyginių gyvulių vienetų asmeninio ūkio tikslais, tirštąjį mėšlą, kaupiamą atviroje mėšlidėje (lauko rietuvėje) ,privalo uždengti šiaudais, durpėmis ar plėvele. Jeigu susidaro srutos, privaloma įsirengti

sandarius sрутų kauptuvus. Mėšlidėse (lauko rietuvėse) ir sрутų kauptuvuose turi būti įrengtas visą eksploataavimo laikotarpį užtikrinantis hidroizoliacinis sluoksnis.

30.2. Gyvenamose vietovėse gyvenantys fiziniai asmenys asmeninio ūkio tikslais turi teisę sandėliuoti tirštą mėšlą ne ilgiau kaip 6 mėnesius uždengtose bei ne ilgiau kaip 7 kalendorines dienas neuždengtose lauko rietuvėse ar mėšlidėse.

31. Melioracijos įrenginius žemės sklypų savininkai privalo prižiūrėti pagal melioracijos įrenginių eksploataavimo taisyklių reikalavimus ir LR melioracijos įstatymą.

32. Visi žemės valdų ar naudmenų savininkai ir naudotojai privalo nepalikti nešienaujamų plotų, kad nekiltų savaiminiai ar tyčiniai gaisrai.

33. Sodininkų bendrijos Savivaldybės teritorijoje veikia, vadovaudamosis Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymu.

VI. ATLIEKŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI

34. Atliekų turėtojai – individualių namų valdų, daugiabučių namų butų, sodų ir garažų valdų savininkai, įmonės, įstaigos ir organizacijos, būstą administruojančios įmonės privalo naudotis Savivaldybės atliekų tvarkymo sistema, kuri reglamentuojama Panevėžio rajono atliekų tvarkymo taisyklėse.

35. Statant ir remontuojant namus, butus, kitas patalpas, susikaupusias statybines atliekas ir laužą iš statybos vietų išveža darbus vykdantys asmenys.

36. Visos šalinamos atliekos išvežamos tik į tam skirtą regioninį atliekų sąvartyną, o tvarkytinos atliekos į tvarkymo, perdirbimo, kompostavimo aikšteles ar įmones.

37. Asmenys turi užtikrinti, kad specialios mašinos privažiuotų prie paplavų duobių, konteinerių aikštelių ir lauko tualetų. Asmenys privalo pilti paplavas tik į joms skirtas paplavų duobes, lauko tualetus.

VII. DRAUDIMAI

38. Visapusiškai tvarkai Savivaldybės teritorijoje užtikrinti, draudžiama:

38.1. šiukšlinti;

38.2. deginti augalinės kilmės atliekas Ramygalos mieste ir miesteliuose;

38.3 deginti pernykštę žolę, nesugrėbtas ražienas;

38.4. deginti sugrėbtas (surinktas) augalinės kilmės atliekas miške, aukštapelkėse, durpingose vietose;

38.5. palikti netvarkomą, apleistą, piktžolėtą nuosavybės teise priklausančią, nuomojamą, naudojamą ar kitaip valdomą žemę;

38.6. sandėliuoti statybines medžiagas , tarą, pašarus, malkas gyvenamųjų vietovių bendro naudojimo teritorijoje;

38.7. klijuoti ar kitaip tvirtinti skelbimus ir kitokią informacinę medžiagą ant šiam tikslui nepritaikytų statinių ir įrenginių;

38.8 transporto priemonės statyti vaikų žaidimo aikštelėse, pasivaikščiojimo takuose;

38.9. palikti ir laikyti gyvenamųjų vietovių bendro naudojimo vietose (tam neskirtose ar nepritaikytose) transporto priemonės, žemės ūkio padargus;

38.10. palikti atliekas pakele, laukuose ar miškuose;

38.11. teršti aplinką nuotekomis, kenksmingomis ar nuodingomis medžiagomis;

38.12. šluoti sąšlavas į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos buitinius teršalus, gatvių purvą, pelenus, sniegą ir kitas atliekas;

38.13. savavališkai atidarinėti, pilti į lietaus ir nuotekų kanalizacijos šulinius nuotekas, kuriose yra naftos produktų ar pavojingų medžiagų;

38.14. savavališkai užstatyti ar susiaurinti pravažiavimą bendro naudojimo teritorijoje;

38.15. vežti birias medžiagas ir įvairias atliekas neuždengtomis transporto priemonėmis;

- 38.16. kaupti šiukšles, atliekas, netinkamus naudoti daiktus ir pan. gyvenamosiose , bendro naudojimo patalpose, kiemuose , jei tai pažeidžia kitų asmenų teises bei interesus;
- 38.18. gadinti lietaus kanalizaciją;
- 38.19. laikyti landynes.

VIII. ATSAKOMYBĖ

- 40. Šių taisyklių reikalavimus pažeidę fiziniai ar juridiniai asmenys atsako pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nuostatas.